

МАКСИМИЛИАН ВОЛОШИН

МЕЧЪТ

Превод от руски: Петър Велчев, 2008

chitanka.info

МЕЧЪТ^[0]

1

Създаде справедливост мечът.

2

*Той чрез насилие бе изкован,
за мъст наточен, но ведно с кръвта
попил бе и духа
на праведници и светци,
посочени от него.*

*И после дръжката му се превърна
в кивот за техните свещени мощи.
(Ефес, до устните издигнат,
и днес е жест на воински поздрав.)
Тъй мечът стана равен с кръста —
стълбът позорен стана символ
свещен на любовта.*

3

*И върху честната стомана се явиха
молитвени слова, повели на дълга.
„На милосърдната Мария Дева — слава!“
„Без нужда не изваждай,
без чест недей прибира!“
„In te, o Domine, speravi!“^[1] —
крещят средновековни остриета.
Свещенодействен беше мечът*

по време
на литургия,
получи име чрез свето кръщение.
Преславни имена **Отклер**^[2] и **Дюрандал**^[3]
блестяха като удар,
а в описите на оръжия
ръка на писар бе добавила:
„Мечът е Фея“^[4].

4

Тъй мечът — всеки пладнешки разбойник
превърна в рицар
и със желязо обкова
лицето и гръдта му, а духа
чрез огън посвети за подвиг,
и в зрящото сърце се запечати мечът,
пламтящ в десницата на Серафима:
символ на земната любов,
мъстящ, наказващ,
разсичаш този свят на „Да“ и „Не“,
на Зло и на Добро.
„Да, да! Не, не!“ — както твърди **Тисона**^[5],
мечът на Сид Кампеадор.

5

Когато на света дойдоха други сили
и се преобрази чрез тях човекът,
пак не загина мечът — духом се разпръсна.
И шпагата защитник стана на честта
(ланцет за възпалени самолюбия),
а мечът — жалък изпълнител на присъди.
Ала, макар обезчестен,
в очите на сганта той стана
оракул,
лечител на различни болести.
В горите на Германия палачите

тържествено погребваха^[6]
сломени от умора мечове,
отсекли
деветдесет и девет
глави човешки.

6

Един хирург и филантроп^[7] най-сетне
посичането реформира
и мечът бе изместен
от масово машинно производство,
въведено във ведомството на смъртта —
и оттогава
характер стана мечът,
учение, доктрина:
Сен Жуст, Робеспьер и гилотина,
и антиномия^[8] на Кантовия разум.

7

О, правосъдие,
в ръцете си държащо
везни и меч! Не го ли ти стовари
върху блюдата на света:
„Горко на победените!“^[9]
И в правдата нима не вярваха онези,
дошли до извода, че в нейно име
е нужно най-напред
да се избият всички хора?
И правдата не бе ли винаги
най-проста таблица за умножение,
която умножава труп по труп,
убийство по убийство
и зло по зло?

Не онзи ли, оповестил: „Не мир, а меч“^[10],
ни вдъхна огъня, от който

боли, гори и вечно ще гори духът ни —
докато всеки
не вникне в тайнственото слово:
„Отмщение мне и аз воздам за зло“.^[11]

1922

[0] Стихотворението е от цикъла „По пътищата на Каин. Трагедията на материалната култура“, над който Волошин работи от 1922 до 1929 година. За първи път е изцяло публикуван в СССР през 1989 г.

В писмо до В. Вересаев от 14 април 1922 г. Волошин споделя намерението си в този цикъл „да концентрира всичките си културно-исторически и социални възгледи“, както са възникнали „за 20 години живот на Запад“ и както са се оформили след това „в разплавящия огън на руската революция“. (Дружба народов, 1983, № 9, с.217.) Определено въздействие върху Волошин при работата му върху тия философски поеми оказват идеите на Освалд Шпенглер, с чиято книга „Залезът на Запада“ поетът се запознава през 1923 г. ↑

[1] „На теб, о Боже, уповавам!“ (лат.) — Б.пр. ↑

[2] *Отклер* — мечът на Оливие, спътника на Ролан от френския средновековен епос. ↑

[3] *Дюрандал* — мечът на Ролан. ↑

[4] „*Мечът е Фея*“ — Волошин има предвид описа на оръжията на Луи VIII, където срещу меч, носещ името Лансело-дю-Лак, има приписка: „За него се твърди, че е фея“. ↑

[5] *Тисона* — мечът на Сид Кампеадор от испанския средновековен епос; върху едната страна на лезвието му било написано: „Да! Да!“, а върху другата: „Не! Не!“ ↑

[6] „*В горите на Германия палачите тържествено...*“ В своя трактат „Демони на Разрушението и Закона“ Волошин разказва старинна легенда: „В Германия, когато меч е отсякъл 99 глави, събирали се палачите от цялата страна и тържествено, със сложни религиозни обреди, при пълнолуние, в полунощ, в пустинна местност погребвали уморения меч“. (М. Волошин. Лики творчества. Ленинград, 1968, с.168.) ↑

[7] „Един хирург и филантроп“ — френският лекар Гилъотен, изобретателят на гилотината, отсякла главите на мнозина врагове на френската революция, а накрая и главите на собствените ѝ дейци Сен Жуст и Робеспьер. ↑

[8] *Антиномия* — противоположност между две взаимоизключващи се съждения, но която в същото време създава впечатление, че и двете могат с еднаква логическа убедителност да бъдат доказани като правилни. Категорията е разработена от немския философ *Имануел Кант* (1724–1804). ↑

[9] „Горко на победените“ (на лат. „vae victis“). Източник на тази крилата фраза е Тит Ливий (История на Рим, кн. V). Той разказва как при опита на победените римляни да протестират при претегляне на контрибуцията (хиляда фунта злато), галският вожд Брен казал „Горко на победените!“ и добавил на противоположното блюдо на везните своя тежък меч. ↑

[10] „Не мир, а меч“ — думи на Исус (Мат., X, 34). ↑

[11] „Мое е отмъщението и аз ще въздам за злото“ (цркслав.) — цитат от Библията (Второзаконие, XXXII, 35). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.